

Téma: **Pomôcky na výrobu sedlárskych a remenárskych výrobkov –
IHLY A NITE**

IHLY, NITE

Dôležité je zvoliť si spôsob šitia a s tým súvisia i nástroje, ktoré pritom použijeme. Najjednoduchšie je šiť ihlou a niťou. Na ručné šitie si zvolíme primerane pevnú niť – na jemnejšie plátno môže byť tenšia, na hrubšie hrubšia. Podľa hrúbky nite si zvolíme veľkosť ihly a hlavne uška. Nemýľme si však nite na ručné šitie s niťami na šitie strojom. Strojové nite sú jemnejšie a aj pružnejšie – sú v nich pridané umelé vlákna a niť na ručné šitie by sa v stroji zasekávala. Niťou podľa potreby môžeme šiť jednoducho, alebo dvojmo. Pred šitím je dobré spraviť si najprv uzol, tiež primerane veľký (uzly môžu byť rôzne).

ŠIDLÁ, TUPÁ IHLA

Kožu **šijeme šidlom a tupou ihlou**, ktorá si ľahšie hľadá dierku po šidle. Šidlo je v podstate do drevenej, alebo inej (kostenej, rohovinovej) rúčky vsadená hrubá a pevná ihla. Pisateľ prvé šidlo svojpomocne vyrobil tak, že do agátovej, teda pevnej drevenej rúčky navŕtal primerane veľkú skrutku.

Odštikol jej kliešťami hlavičku a na kľukovej stolovej brúske obrúsil trčiacu časť do hrubej ihly – najprv okrúhleho prierezu a potom a hranatého. Hranaté šidlá majú často trojuholníkový, alebo kosoštvorcový pôdorys, šije sa s nimi ľahšie, lebo kožu vlastne režú svojimi hranami, ale sú krehkejšie. Keďže kožu na rozdiel od okrúhleho šidla neroztlačajú, ale režú, nechávajú väčšiu dieru (ktorá sa už tak nestiahne) a teda kožu viac oslabujú. Hranatým šidlom sa teda šije ľahšie, ale sa aj ľahšie láme. Šidlom robíme dierku naraz cez obe kože a potom prevliekame tupou ihlou pevnú niť. Kožu šijeme buď

jednou niťou, alebo prevliekame jednou niťou z jednej strany poza druhú niť, ktorá len trpne stojí a nič nemusí robiť. Tento steh môžeme vidieť na dnešných mechoch na šrot. Ak takto šijeme kožu, alebo kožušinu, tak sa to na rozdiel od mechov nedá potom ľahko párať, ak zadnú niť prednou zaťahujeme.

DIERKOVACĎ, ŠVIHLE

Opasky, krpce, kapsy, obojky, postroje na koňa a iné pevné veci môžeme šiť aj nie niťou, ale koženými švihlami.

Švihle – ploché remence široké bežne zväčša 4 – 6 mm, si vyrobíme buď tak, že na podložku z mäkkého dreva (treba nám širšiu dosku) položíme kožu hladenicou (odstrstenou časťou) hore. Podľa pravítka, či drevenej latky vytlačíme tvrdým drievkom, alebo niečím iným jasnú stopu. Teda nie je potrebné po koži čmárať. Potom buď vyrežeme kožu rezákom, alebo to robíme opačne – väčší ostrý nôž upevníme do kláta pod tupým uhlom ostrím hore a pekne a presne cez neho preťahujeme

kožu.

Tieto dva spôsoby sú pomerne rýchle ale sú aj presnejšie spôsoby ale ich príprava trvá dlhšie. Kože hrubé 2- 5 mm teda môžeme pevne zošit' švihlom – teda remenom, pásom inej kože, hladenicou, alebo mazľavej – (je mäkkšia, ako hladenica). No aby sme cez kožu pretiahli švihle, potrebujeme do nej urobiť diery. Najjednoduchšie je zbrúsiť hrany dlátka širokého 5 – 6 mm tak, aby sme diery mali oválneho tvaru a aby od hrán nevznikali záseky do tvaru obdĺžnika, čo by nám kožu zbytočne oslabilo a nebolo by to ani pekné. Šitie koženým švihlom je

teda pre začiatočníka jednoduchšie a rýchlejšie, ako niťou a spoje sú navyše veľmi pevné, pretože švihle pružia a netrhajú sa tak, ako niť, ani keď za remeň potiahne kôň. Robenie dier na švihel okrúhlym továrenským vybijakom nevyzerá tak dobre, ako keď sú diery pozdĺžne a aj zbytočne oslabuje kožu. Tieto vybijaky sú vhodné skôr na robenie dierok na osteň pracky. V starej dobe sa síce opasky zväzovali švihlami, ale odkedy predkovia opracúvali kovy, ujali sa kovové spony a často aj všakovako

zdobené.

